

Fiskeri- og Kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 OSLO

Sendt per e-post til postmottak@fkd.dep.no

HØRINGSUTTALELSE – LEVERINGSPLIKT FOR FARTØY MED TORSKETRÅLLØYVE

Vi viser til høringsnotat fra Fiskeri- og Kystdepartementet av 6. november 2012.

Først av alt ønsker vi å gi uttrykk for at vi setter pris på, og synes det er naturlig, at Nergård blir oppnevnt som høringsinstans da dette forslaget vil ha direkte påvirkning på den videre utviklingen til Nergård som integrert sjømatkonsern.

For at leserne lettere skal skjønne vår argumentasjon vil vi innledningsvis kort presentere Nergård-konsernet og deretter kommentere forslagene fra FKD, samt at vi vil komme med noen egne forslag til mulige endringer som kan bidra positivt for sjømatnæringen.

Sammendrag

Nergård er positive til at også myndighetene ønsker å styrke lønnsomheten til hvitfiskindustrien, men vi tror ikke at de foreslåtte tiltak til innstramming i leveringsforpliktelsene for torsketrålerne er veien å gå. Det burde heller satses på at det generelle regelverket skal legge til rette for økt kvalitetsfokus på fisk. Det bør legges opp til friere redskaps- og fartøyvalg, samt stimuleres til økt forskning på fangst- og bearbeidingsmetoder som gjør at vi øker verdien av norsk fisk. Fokuset på fersk torsk bør tones ned. Vi bør se verdien i alle fiskearter uavhengig av om fisken er frosset eller fersk når den kommer på land. Jevnere leveranser over året bør være et mål for å utvikle norske industribedrifter til å være bedre tilpasset det markedet vi opererer i, dog ikke bare for de industrieide trålerne, men for fiskeflåten som en helhet.

Nergård-konsernet

Nergård er i dag et av få integrerte sjømatselskaper utenfor oppdrettssektoren. Vår virksomhet omfatter drift og eierskap til fem trålere med til sammen 13,09 kvotefaktorer i fisket etter torsk- og hyse, 14,74 kvotefaktorer sei, to pelagiske mottaksanlegg og syv anlegg for mottak og bearbeidning av hvitfisk. I 2013 vil vi fiske over 35.000 tonn hvitfisk, kjøpe 25.000 tonn hodekappet og sløyd hvitfisk og kjøpe 90.000 tonn pelagisk fisk. Innenfor hvitfisk produserer vi konvensjonelle produkter, det vil si saltfisk, klippfisk og tørrfisk, samt en meget begrenset filetproduksjon. Vi sysselsetter 150 personer til havs og over 250 personer på land. Nergård har aktivitet på 11 steder i Nord-Norge fra Værøy i sør til Breivikbotn i nord.

Nergård-konsernets vugge var en lekter hvor det ble kjøpt fisk for produksjon av saltfisk. Etter hvert ble flere fiskebruk kjøpt, rekefabrikker ble grunnlagt og solgt, filetproduksjon startet og lagt ned, lakseoppdrett ble startet og avhendet, trålere ble kjøpt og pelagiske anlegg ble bygget opp. Fra starten i 1948 har man vært bevisst på de svingninger man er utsatt for innen sjømatnæringen og alltid jobbet for å ha flere ben å stå på om det skulle «butte imot» innenfor en del av virksomheten. Dette fokuset har vi fremdeles.

Nergård har i dag leveringsforpliktelser knyttet til 12,4 av våre torsk- og hysekvoter med leveringsplikt til en rekke steder langs kysten. Videre har vi industriplikt knyttet til et datterselskap i Bø i Vesterålen. På Bø har vi oppfylt vår aktivitetsplikt hovedsakelig gjennom kjøp og foredling av pelagisk fisk. De senere års reduserte kvoter i fisket etter NVG-sild og Lodde har gitt vesentlig redusert lønnsomhet i den pelagiske industrien og vi er nå i ferd med å redusere vår aktivitet i Bø knyttet til pelagisk industri. Vi er i tett dialog med kommunen om tiltak for å sikre at vi overholder våre forpliktelser og planlegger oppstart av ny aktivitet som kanskje kan gi konsernet et nytt ben å stå på.

Leveringspliktens formål og bakgrunnen for høringsnotatet

Forskrift om leveringsplikt for fartøy med torsketråltilatelse (Forskriften) regulerer hvordan leveringsplikt fastsatt i individuelle vilkår skal gjennomføres.

Forskriften er hjemlet i Lov om retten til å delta i fiske og fangst av 1999 (Deltakerloven). De, for Forskriften, relevante formålene med Deltakerloven er:

- *«å øke lønnsomheten og verdiskapingen i næringen og gjennom dette trygge bosetting og arbeidsplasser i kystdistriktene», og*
- *«å legge til rette for at høstingen av de marine ressurser fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode.»*

Målsetningen med forskriften er å styrke grunnlaget for industriell virksomhet basert på råstoff av norsk hvitfisk.

Nergård-konsernet er et bevis på at ordningen fungerer. Vi er ikke en tradisjonell filetbedrift, men vi skaper mange arbeidsplasser i kystdistriktene og legger igjen betydelige verdier i de samme samfunnene basert på høsting av marine ressurser.

Uten eierskap til trålere er det lite trolig at Nergård-konsernet i det hele tatt hadde eksistert og i alle fall ikke hatt det omfanget vi har i dag. Vi ble derfor overrasket over at det kom et høringsnotat om å endre denne forskriften for å styrke industriens lønnsomhet. Etter å ha lest forslaget er vi fremdeles forundret, da vi har vanskelig for å se at et eneste av forslagene vil ha positiv innvirkning på lønnsomheten i hvitfiskindustrien i Nergård.

Effekter av foreslåtte endringer i Forskriften

Årsaken til utfordringene i filet-industrien er ikke manglende tilgang på fisk fra trålflåten. Nedenstående gjennomgang av forslagene til endringer i Forskriften viser også at de foreslåtte endringene ikke vil ha en positiv effekt på industriens konkurransekraft.

Departementet ber i høringsnotatet om vår vurdering av mulige alternative endringer i Forskriften. Vi vil her gå gjennom forslagene.

1. Oppheve forskriften av 2003 og gå tilbake til ordningen der leveringsplikt kun ble regulert gjennom de individuelle vilkår som var knyttet til hvert enkelt fartøy/konsesjon.
  - Det har foregått en harmonisering av de individuelle vilkårene de siste årene, men det er fremdeles til dels sprikende bestemmelser i vilkårene knyttet til hvert fartøy. Vi mener Forskriften slik den fungerer i dag fungerer godt. En oppheving av Forskriften vil medføre ny og større usikkerhet i praktiseringen av Forskriften.
  - *Vi anbefaler at dagens forskrift blir videreført.*
2. Øke tilbudsplikten fra 80 % til 100 % for torsk og fra 60 % til 100 % for hyse.
  - Det er i dag relativt uproblematisk å håndtere en tilbudsplikt på 80 % for torsk.
  - En økning til 100 % vil medføre en rekke praktiske problem. Fartøy som har leveringsplikt til flere tilgodesette anlegg vil måtte tilby eksakt det volumet (på kiloet) som det enkelte anlegg er tilgodesett med. En økning til 100 % vil også medføre praktiske problem i gjennomføring av seifisket, dersom man får bifangst av torsk. Dette vil spesielt gjøre seg gjeldende dersom det også innføres plikt til å losse fangst ved tilgodesett anlegg.
  - Når det gjelder en økning i leveringsplikten for hyse, så gjelder samme problem som for torsk. Det har historisk kun i korte perioder vært mulig for landindustrien å lønnsomt bearbeide hyse. Vi kan ikke se at det har skjedd endringer i markedet eller i industrien som vil endre denne situasjonen i overskuelig fremtid. Det kan derfor stilles spørsmål ved om ikke hele leveringsplikten for hyse burde vært avviklet. Vi vil anbefale at dagens nivå videreføres, subsidiært at hele leveringsplikten for hyse avvikles.
  - I Nergård sitt tilfelle, der vi har samme eierskap til fartøyene og industrien, vil alt råstoff som kan være lønnsomt for våre industribedrifter bli tilbudt dem, uavhengig av pålagt tilbudsplikt.
  - *Vi anbefaler at tilbudsplikten videreføres på dagens nivåer, alternativt reduseres.*
3. Økning av bearbeidingsplikt for torsk fra 70 % til 90 %. Innføring av bearbeidingsplikt for hyse på 90 % av kjøpt volum.
  - Økning av bearbeidingsplikten fra 70 til 90 % vil få store negative følger for industridelen i Nergård-konsernet. Vi har laget noen eksempler basert på de forutsetninger som ligger til grunn i dag. Fiske etter torsk med ferskfisktråler og produksjon av torsken til saltfisk. Ved produksjon av saltfisk er stor fisk som oftest synonymt med større lønnsomhet. Spesielt fisk under 2,5 kg (hodekappet og sløyd vekt) er lite lønnsom i saltfiskproduksjon. Ved fiske i 1. kvartal kan man typisk oppnå 70-90 % torsk over 2,5 kg, mens man i 3. kvartal typisk kan oppnå 75 % under 2,5 kg. For mannskapet vil dette bety ca

10 % høyere lott i Q1, samtidig som industrien vil ha 25 % høyere bruttomargin

- Med dagens regelverk kan man selge fisken iset i kasse til Europa med tidvis bra fortjeneste selv om den er av mindre størrelse, med økt bearbeidingsplikt vil man måtte produsere også den små fisken og dermed svekke lønnsomheten til industrien.
  - Salg av fersk fisk gir til tider gode marginer for industrien. Dersom departementet tar inn ferskpakking som bearbeiding vil dette styrke mulighetene for industrien til å tjene penger. Etter vår oppfatning vil dette bidra til å gi jevnere aktivitet for industrien. I 1. kvartal er det normalt sett veldig god tilgang på fisk fra kystflåten, men som det er vist over vil vi som konvensjonell produsent likevel fiske etter torsk med våre ferskfiskbåter i denne perioden da vi må bearbeide dette råstoffet og det er i den perioden råstoffets beskaffenhet gir oss best lønnsomhet. Ved å selge dette råstoffet fersk iset i kasse kunne vi ha fisket større deler av kvotene utenfor kystflåtens sesong.
  - Bearbeiding av hyse er kun unntaksvis lønnsomt. Jevnt over taper vi penger på å bearbeide hyse. Med økning av bearbeidingsplikten av hyse, kombinert med tilbudsplikt og kjøpsplikt vil Nergård i verste fall kunne måtte bearbeide 2000 tonn hyse. Dersom vi skulle ha produsert filet av dette volumet i 2013 vil vi etter våre beregninger ha tapt ca 20 kr pr kilo, totalt sett ca 40 millioner kroner. Med allerede svak lønnsomhet i industrien ville dette for Nergård etter all sannsynlighet medført betydelige kutt i vår industriaktivitet.
  - *Vi anbefaler at dagens nivå på bearbeidingsplikten for Torsk og Hyse videreføres. Vi mener også at ferskpakket vare må defineres som bearbeidet.*
4. Innføre plikt til at et leveringspliktig fartøy må losse sin fangst direkte ved det tilgodesette anlegg.
- Det er per i dag ikke regulær, helårlig drift på alle tilgodesette anlegg.
  - Ved en del av anleggene vil det aktuelle fartøy som har leveringsplikt ikke ha mulighet til å komme til kai på grunn av dybdeforhold.
  - Enkelte fartøy har leveringsplikt til flere anlegg. De vil derfor måtte gå fra anlegg til anlegg for å levere sin last. Dette vil medføre økte miljøbelastninger, økte kostnader og kan også medføre at ved ferskleveranser vil det tilgodesette anlegg få eldre fisk til bearbeiding enn hva som hadde vært tilfelle dersom fartøyet kunne losse i en havn og at råstoffet ble distribuert videre med bil.
  - Økt tilbuds- og bearbeidingsplikt, kombinert med kjøpsplikt vil gjøre det svært vanskelig å gjennomføre fisket etter sei da dette fisket ofte foregår i området fra Mørekyten til Lofoten.
  - Gitt at den primære hensikten med høringsnotatet er å skaffe mer råstoff til tilgodesett landanlegg er det vanskelig å se at forslaget bidrar til dette.
  - *Vi anbefaler at dagens regler for lossing opprettholdes.*

5. Leveringspliktig fartøy skal melde inn landing av fangst til salgslaget minst 48 timer før forventet landing.
  - I dag meldes fangster inn 24 timer før forventet landing. Det er uproblematisk å øke denne tidsgrensen til 48 timer, gitt at det fortsatt er snakk om å melde forventet volum av de ulike arter.
  - *Vi mener en endring i bestemmelsen om forhåndsinnmelding er gjennomførbar for flåten, men vi kan ikke se at en slik innstramming for flåten utgjør en forskjell som kan utnyttes positivt av tilgodesette anlegg.*

6. Innføring av kjøpsplikt for fangsten når det er sammenfallende eierskap mellom fartøyeier og tilgodesett anlegg.
  - Etter vår oppfatning innebærer dette forslaget det samme som forslaget om salgplikt fra 2006. Forslaget ble ikke gjennomført i 2006 ettersom få eller ingen kunne se at dette kunne bidra til styrket lønnsomhet for industrien. Vi kan ikke se at situasjonen har endret seg siden da.
  - Dette forslaget vil medføre at tilgodesette anlegg vil bli påtvunget å kjøpe fisk som bidrar negativt til verdiskapning og lønnsomhet.
  - Forslaget vil redusere mannskapets incentiv til å levere god kvalitet og korrekte størrelsessortering, da de vet at industrien uansett må kjøpe fangsten.
  - Forslaget vil også medføre at i tider med god råstofftilgang (på våren), vil Nergård måtte prioritere å kjøpe råstoff fra egne trålere fremfor fra kystflåten. Forslaget vil derfor kunne svekke avsetningsmuligheten for kystflåten i en kritisk periode.
  - Vi kan ikke se en eneste positiv effekt av en eventuell kjøpsplikt.
  - *Vi anbefaler at det ikke blir innført kjøpsplikt.*

7. Større fleksibilitet i produksjonen mellom anlegg i samme fylke som har samme eier.
  - Forslaget innebærer en større fleksibilitet for de tilgodesette anleggs mulighet til effektivt å kunne utnytte råstoffet. Dette kan i seg selv bidra til å styrke lønnsomheten på land.
  - Kombinert med et krav om at totalt levert volum på det enkelte sted ikke skal falle under forpliktet volum, vil en slik endring av reguleringen, sikre at kystflåten har avsetningsmuligheter lokalt og at det opprettholdes aktivitet på angitte steder.
  - *Vi anbefaler at Forskriften endres for å gi fleksibilitet i produksjon mellom anlegg med samme eier.*

8. Innføring av en ordning der salgslaget får anledning til å prioritere fangsten til den mest arbeidsintensive produksjonen først.
  - En grunnleggende utfordring i den norske landbaserte fiskeindustrien er det norske kostnadsnivået. Forslaget innebærer i praksis at den minst effektive

delen av industrien skal få tilgang til råstoffet først. Dette vil ikke bidra til å styrke den samlede norske fiskerinæringens konkurransekraft.

- Videre vil et slikt forslag effektivt sette en stopper for all teknologisk utvikling, da innføring av mer effektiv teknologi vil medføre at man ikke får fisk.
- Det er vanskelig å se hvilke kriterier Råfisklaget objektivt sett skal legge til grunn dersom de skal foreta en prioritering av råstoffet. Forslaget vil åpenbart kunne være konkurransevridende og vil ikke gi insentiver for å drive kontinuerlig effektivitetsforbedringer. For Nergård sin del vil dette bety at i enhver slik situasjon vil vi tape rett til råstoffet for den mer arbeidsintensive filetindustrien.
- *Vi anbefaler at forslaget om fordeling av fangst legges vekk.*

9. Innføring av lavere avregningsfaktor mot kvoten dersom fangsten leveres fersk.

- Forslaget legger opp til at det er en lavere koveavregning for ferske leveranser både for torsk, hyse og sei, uten at forslaget kvantifiserer denne lavere kvoteavregningen. Det ble i 2012 innført en ferskbonus for trålere for levering av fersk torsk i 2. halvår. Det foreliggende forslaget innebærer en vesentlig utvidelse av denne ordningen.
- Over noen år har man forsøkt å gå bort fra gruppekvoter og over til fartøyskvoter. Dette bidrar til forutsigbarhet for alle involverte. Vi opplever at det er bred enighet i næringen om at en slik utvikling fortsatt er ønsket. Dersom den foreslåtte ordningen innføres vil det være en dreining tilbake til tidligere ordninger der det var større usikkerhet om hvilket kvotegrunnlag det enkelte fartøy faktisk hadde i løpet av året.
- Forslaget vil gi insentiver til å fiske mest mulig i begynnelsen av året for å sikre at man har kapasitet til å fiske eventuelle refordelinger som måtte komme senere på året. Dette trekker i motsatt retning av behovet for å fordele totale fangster bedre utover året.
- Forslaget støtter heller ikke opp om det grunnleggende formålet om å gjøre den tilgodesette industrien mer konkurransedyktig.
- I stedet for ulike olympiske ordninger som fremmer kappfiske og volumtenking, bør departementet ta sikte på å fjerne alle former for over regulering og arbeide for faste fartøyskvoter som gir incentiv til å skape høyest mulig verdi fra den tilgjengelige kvote basert på optimal kvalitet.
- *Vi anbefaler at eventuelle tiltak for å stimulere til øket leveranse av fersk fisk ikke gjennomføres på en slik måte at det bidrar til å skape usikkerhet om kvotegrunnlaget eller motvirker ønsket om jevnere leveranser over året.*

Nergård sine forslag til endringer

Først vil vi presisere at det viktigste av alt for å sikre industriell virksomhet over tid er lønnsomhet. Uten lønnsomhet er der ingen mulighet for å sikre hverken sysselsetting eller å tilføre kystsamfunnene aktivitet og verdiskapning over tid.

Nergård mener:

1. Vi må se hele verdikjeden innen sjømat samlet. Ingen ledd i verdikjeden bør forfordeles på bekostning av et annet. Fisker, produsent og salgsledd må alle få lov å tilpasse seg på beste måte ut fra de til enhver tid gjeldene forutsetninger. På denne måten kan vi utvikle Sjømatnæringen videre.
2. Industriens svake lønnsomhet skyldes ikke for lite levert råstoff fra trålflåten med leveringsforpliktelser, det er et langt mer sammensatt bilde og vi mener at denne type regulerte råstofftilførsler ikke er en fremtidsrettet løsning.
3. Laksenæringen har gjort en fantastisk innsats som har gjort norsk laks til et av verdens fremste sjømatprodukt i dag. Hvitfisknæringen, og for den del pelagisk, må gis de samme mulighetene som laksenæringen har hatt i form av mulighet til å tilpasse seg til de krav markedet over hele verden stiller.
4. Integrering i hele verdikjeden, fra fangst til fat. I dag er lovverket den største hindringen i forhold til vertikal integrering og lønnsom industriell produksjon. Færre reguleringer på sjømatens reise fra Hav til Fat vil etter vår oppfatning styrke den norske sjømatindustrien.
5. Fokus på kvalitet og kunnskap.
  - i. Hvorfor skal norsk fisk oppfattes som dårligere enn islandsk?
  - ii. Det bør ikke være minstepris på fisk som ikke er av topp kvalitet.
  - iii. Fritt redskapsvalg
6. Midler til forskning på fiskehelse, kvalitet, marked, overvåkning av bearbeiding, teknologi for bearbeiding, med mer må stilles til rådighet.
7. Fritt redskapsvalg; det arbeides kontinuerlig med bedre seleksjon og fangsteffektivitet, men utviklingen blir hemmet på grunn av lovmessige hindringer i forhold til redskapsvalg. Målet må være å bringe på land fisk med best mulig kvalitet på en mest mulig effektiv måte. Dette er det beste både for økonomi og miljø.
8. Fri tilpasning av fartøyer. Ettersom man bør ha faste kvoter må fartøyene kunne tilpasses for optimalisering med hensyn til kvalitet, effektivitet, økonomi, sikkerhet og bekvemmeligheter for mannskap.
9. Jevnere leveringer over hele året:
  - a. Ingen overregulering eller bifangstordninger, faste kvoter over året til alle fartøy(både kyst og hav). Fiskerne kan da selv avgjøre når han vil fangste, uten at det vil endre hans tilgjengelige kvote, og gjerne i kombinasjon med at det må være lov å gjøre avtaler mellom fartøy og industri om pris og levering.
  - b. Gjøre en test med A- og B-sesong, hvor A-sesongen er første halvår, mens B-sesongen er andre halvår og kvoten er fordelt på disse. Vi har sett i kriseår hvor kjøp av fisk har stoppet på vinteren at kvoten likevel har blitt fisket, dette tilsier at det er mulig å fordele fisket jevnere over året. Denne tilnærmingen er blant annet benyttet i fisket i Alaska og bidrar til jevnere uttak over året. Denne testen bør omfatte hele fiskeflåten.
10. Fra offentlig hold må man tone ned fokuset på torsk, og heller få øynene opp for hele spekteret av produkter som næringen leverer, både rødfisk, hvitfisk og pelagisk.
11. Rederikvoteordning. De integrerte industriaktørene som i dag eier kvote har kjøpt disse kvotene fra fiskere eller andre som ikke lenger har ønsket å bidra til

verdiskapning innenfor sektoren, ingen har fått dem gratis som enkelte elementer ynder å fremføre. Det bør være lov å samle så mange kvoter man ønsker på hvor mange og hvilke typer fartøy man finner mest hensiktsmessig. For eksempel kan et rederi spesialisere noen fartøy for levendefisk, ved at ferskfisk- og frysetrålere kan fiske en større andel torsk, mens frysetrålerne får større andel hyse og sei. Begrensningene bør ligge på hvor stor andel av kvotene en person kan eie, fremfor å detaljregulere hvor mange båter disse kvotene skal fordeles på.

Nergård skal fremdeles fremstå som et integrert sjømatselskap med aktivitet på sjø og land. Vi er derfor også svært opptatt av å skape oss best mulige rammebetingelser for lønnsom drift og stiller gjerne opp om vi kan bidra mer i forhold til den videre prosessen.

For Nergård

Signatur

Tommy Torvanger

Konsernsjef

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.